

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Din actele sinodului.

Raportul consistoriului în chestia școalelor confesionale din arhidieceză.

(Fine)

b) Pentru susținerea școalei confesionale cu ajutoriu de stat ce nu trece peste suma de 200 cor. s'au declarat 39 comune bisericesti, iar cu ajutoriu de stat, ce trece peste suma de 200 cor. s'au declarat 386 comune bisericesti. Cele mai multe dintre aceste comune au petiționat deja după ajutoriu de stat și din rezoluțiile ministeriale, ce ne sosesc zi de zi, trebuie să constatăm, că guvernul nu face greutăți la votarea aceluia. Multe comune bisericesti, cari au sistemizat posturi învățătoarești noauă, asigurând la salariul fundamental numai minimalul de 100 cor. și cerând completarea salariului fundamental și a cinci-nalelor prin ajutor de stat, li s'a votat cu prevenire de necesară. Multor comune bis. cari până acuma au beneficiat de ajutoriu de stat, li s'a votat urcarea pe baza unui simplu concluz al comitetului parohial, prin care comuna bis. să deobligă, că d. es. până la 1 Septembrie 1910 își aduce edificiul școlar în stare neescepționabilă. Despre puține comune bis. avem cunoștință, că li s'ar fi respins cererea pentru dobândirea ajutoriului de stat. Totul depinde dela opinia inspectorilor regești. De aceia consistoriu a stăruit a crea relațiuni mai armonice între organele noastre și inspectorii regești.

II. Cu ajutoriu din centru s'au declarat pentru susținerea școalei confesionale 103 comune bis. reclamând anual, numai la acoperirea salariilor fundamentale, afară de cele 48 mii cor. mai jos amintite, disponibile și ocupate deja, suma de preste 55 mii coroane. — Dacă dorim să realizăm punctul 6 din concluzul

sinodal 127—1908, referitoriu la susținerea de școale confesionale cel puțin în fiecare centrul din fiecare protopresbiterat, atunci Vener. Sinod arhidiecezan să binevoiască a ne pune la dispoziție acoperirea necesară.

In reasumat:

a) Pentru susținerea școalei din mijloacele proprii s'au declarat comune bisericesti 112, (15%).

b) 1. Cu ajutor de stat, ce nu trece suma de 200 cor. 39, (1.2%).

2. Cu ajutor de stat ce trece peste suma de 200 coroane 386, (51.52%).

c) Nu s'au declarat până acuma nici într'un fel 62, (8.3%).

d) Au abzis de susținerea școalei confesionale 60, (8%).

e) Ajutor din centru au cerut 103, (12%).

Pentru acoperirea atâtor trebuințe ardente avem la dispoziție:

1. Din fondul școlar eparhial cor. 13,000.—

2. Ajutor din fondul general cor. 4,000.—

3. Dela universitatea săsească cor. 31,000.— Cu totul cor. 48,000.

Pentru a putea veni în ajutor comunelor bis. tocmai acuma, când pericolul e mai mare, ne rugăm ca Ven. Sinod arhidiecezan:

1. Să revină asupra concluzului sinodal 129 din 1908 și ca mijloace pentru alimentarea fondului cultural înființat să decreteze deobligătoare resursele propuse de comisiunea școlară în punctul 8 din raportul său asupra actului consistorial Nr. 4472 Școl. din 1908.

2. Să voteze fondului cultural, respective fondului școlar eparhial câteva procente, anumit din toate fondurile arhidiecezane.

3. Să caute și eventuale alte resurse, ca pentru acoperirea trebuințelor școlare să avem anual un buget cel puțin de 100 mii cor.

B. Alte momente.

1. *Inscripțiile școlare.* Referitoriu la interpretarea corectă a dispozițiilor cuprinse în §-ul 17 din legea școlară cu privire la inscripțiile școlare, s'a ivit deosebire de păreri între consistor și organele de inspecțiune ale statului. Consistoriu după litera legii judecând a dispus, ca pe toate acele edificii școlare, pe cari să află inscripție în limba română, să se pună și în limba statului, și încă la locul prim. În urmare afișarea inscripției în limba maghiară să condiționează de faptul, că este pe edificiu inscripție în limba română, sau ba? Organele statului și cele administrative au cerut, ca pe fiecare edificiu școlar să se pună inscripția necondiționat, amănând cu pedepse până la 500 cor. organele noastre parohiale.

Consistoriu a remonstat la guvern. Domnul ministru de culte și instrucțiune publică în răspunsul său dă dreptate organelor sale subalterne, pentru că în chestiuni de interpretare a §§-lor din lege normativă e intențiunea legislatorului. În consecință pe fiecare edificiu școlar trebuie să se pună inscripție. La stabilirea textului inscripției din nou am venit în conflict cu organele administrative, cari pretindeau, ca din textul inscripției să se elimineze atributul „română”, care determină mai de aproape caracterul național, și nu caracterul confesional al școalei. A trebuit din nou să intervenim la dnul ministru pentru respectarea drepturilor noastre garantate în lege țării. De astădată dnul ministru a constatat, că dreptatea este pe partea noastră și prin rescriptul său dto 13 Noemvrie 1908 Nrul 115635, aprobă inscripțiile în textul următor:

„Görög-keleti román felkekezeti népiskola.”

„Școala populară confesională greco-orientală română.”

2. *Planul de învățământ.* În înțelesul §-lui 19 din legea școlară, în

toate școalele confesionale — ori beneficiază de ajutoriu de stat, ori nu — limba maghiară are să se pună în așa măsură, ca elevii a căror limbă maternă nu e cea maghiară, după terminarea cursului al 4-lea să-și poată exprima gândurile în limba maghiară la înțeles, atât cu graiu viu, cât și în scris. Pentru ajungerea acestui scop instrucțiunea din limba maghiară are să se facă într'un număr de oare și după un plan de învățământ stabilit de guvern, în conțelegere prealabilă cu autoritatea confesională. Despre demersurile consistoriului în această chestiune am raportat sinodului cu actul nostru Nr. 12764—1907 Școl. cari demersuri s'au luat din partea sinodului cu aprobare la cunoștință, sub concluzul sinodal Nr. 125 din 27 Aprilie 1908.

Dnul ministru cu desconsiderarea în mare parte a gravaminelor ridicate din partea noastră față de proiectul său, a statuit planul de învățământ al limbei maghiare pentru școalele cu limbă de propunere nemaghiară, pe care l-a comunicat și consistoriului cu circulariul său din 14 Noemvrie 1908 Nr. 120000, și pe care l-a distribuit în mod gratuit tuturor învățătorilor. Esecutarea acestui plan, cu considerare la greutatea de tranziție, o cere numai treptat până la anul școlar 1911—12. După noul plan numărul oarelor de limba maghiară la o școală cu un singur învățător să urcă dela 8 la 13. Principiul e: să nu treacă jumătate de zi, în care elevii să nu converseze în limba maghiară. Să impune deci necesitatea revizuirii de urgență a planului de învățământ spețial pentru toate obiectele din școala populară. În clar fiind cu tendințele art. de lege XXVII din 1907, care asigură teren tot mai larg instrucțiunii din limba maghiară, pentru cultivarea atribuțiilor etnice ale credincioșilor noștri va trebui să căutăm mijloace de ocrotire și dezvoltare în afară de

FOIȘOARĂ.

Muzeul „Asociațiunii”.

De Oct. C. Tăsiănu.

Poporul nostru, străduindu-se să țină pas cu celelalte popoare din Ungaria, a primit cu multă însuflețire ideea înființării unui Muzeu istoric și etnografic. Și însuflețirea pentru această idee frumoasă n'a fost dintre cele trecătoare, căci ani de-a rândul s'au adus jertfe materiale însemnate pentru întruparea ei.

La 1905 s'a inaugurat palatul Muzeului din Sibiu, aranjându-se, din acest prilej, splendidă serbări culturale și o expoziție istorică culturală și etnografică, unică în felul ei pentru noi Români din Ungaria.

Dela această expoziție câteva obiecte au rămas proprietate Muzeului. De atunci nu s'a mai îmbogățit decât cu foarte puține. Ideea frumoasă, primită cu atâta însuflețire, a fost uitată dintr'odată. Se pare că mulți erau și sunt de credință că, după cele ce s'au făcut, acum avem un Muzeu Național, care ne asigură un titlu de mândrie culturală. Mulți își închipuie, pe semne, că isprăvindu-se clădirea pompoasă de

lângă parcul orașului Sibiu, pe care s'a scris, cu litere aurite, „Muzeul Asociațiunii”, s'a ajuns scopul de a dovedi tuturor că și perindează prin acest oraș, că poporul românesc din Ungaria e un popor ajuns la acel grad al civilizației și al conștiinței de sine, când înțelege importanța unui Muzeu pentru desăvârșirea vieții sale naționale.

Ceice se lasă însă legănați de asemenea iluzii, se înalță, căci realitatea e alta. Adevărul e, că suntem încă foarte departe de a avea un Muzeu și, prin urmare, mândria că am intrat în rândul popoarelor culte e cam prematură. E dureros, fără îndoială, să ne lipsim conștiința de un titlu de încredere în puterile noastre proprii și să mărturisim pe față că nu suntem ceea ce mulți am vrea să fim. Dar nu trebuie să ne sfim a spune adevărul, până când nu e prea târziu, până când mai putem să ne reculegem și, așternându-ne serios pe lucru, să realizăm o idee frumoasă pe care am vrea cu toții, s'o vedem întrupată. E vremea să punem crucea închipuirilor desarte și, adunându-ne puterile, să facem din „Muzeul Asociațiunii” o instituțiune vrednică de numele ce-l poartă. Căci a zidi o clădire pompoasă, a destina un etagiu întreg (8 odăi) pentru colecțiunile istorice și etnografice și a le ocupa cu câteva sute de obiecte, adunate la întâmplare, nu înseamnă a avea

un Muzeu. Nu înseamnă mai mult, decât dorința de a-l avea, care, fără muncă continuă și sistematică, va rămâne pentru totdeauna foarte departe de ceea ce trebuie să fie un muzeu.

Înființarea unui Muzeu, bineînțeles, nu e de loc ușoară, mai ales pentru popoarele sărace și lipsite de o organizare conștientă, cum suntem noi. Numai cine s'a ocupat serios și în practică cu asemenea chestiuni, își poate da, pe deplin, seama ce va să zică a face un Muzeu. Chiar și atunci, când asemenea instituțiuni se bucură de sprijinul statului, înaintea foarte cu greu. Muzeul etnografic din Budapesta abia în anii din urmă, când statul a jertfit pentru el sute de mii de coroane, a început să se aproprie de țintă. Muzeul de artă națională (sau „muzeul neamului românesc”, cum ar dori să-l numească dl Tzigara-Samurcaș) din București, deși există de vre-o opt ani și s'au cheltuit sume însemnate pentru el, se găsește la începutul începutului. Abia de doi ani se lucrează mai sistematic pentru înzestrarea lui și astăzi, recunoscându-se însemnătatea lui națională, statul i-a pus la dispoziție suma de 14,000 lei anual, ca să-și facă instalațiunile corespunzătoare. Și poate peste câțiva ani cei ce-l conduc, cu atâta stăruință, vor reuși să facă din

el un așezământ de mare însemnătate pentru arta noastră națională.

Pentru noi, cari suntem lipiți pământului de sărăcie, cari n'avem nici o sumă în bugetul Asociațiunii pentru înzestrarea Muzeului, e dela sine înțeles că lucrările nu pot începe. A aduna toate dovezile trecutului nostru, toate comorile artei țărănești și toate obiectele, cari ne sunt indispensabile pentru cunoașterea vieții poporului românesc, fără a avea la îndemână mijloace materiale și oameni devotați cauzei, e o problemă cât se poate de grea. Atunci, când s'a făcut zidirea pentru „Muzeul Asociațiunii” s'a scăpat din vedere că înzestrarea, instalarea și întreținerea lui reclamă cheltuieli însemnate, fără de cari e merit să rămână o instituțiune predestinată morții.

Dar stăm în fața unui lucru împlinit. Palatul există, iar odăile unui etagiu întreg nu pot rămâne goale. Muzeul trebuie făcut! Și încă cât mai repede!

Dacă ne vom încerca mâinile pe piept și vom ridica din umeri în fața greutăților, gândindu-ne cum ar fi fost mai bine să se facă toate dela început, nici Muzeul nici neamul românesc nu va câștiga nimic.

Nu există însă greutate, care să nu se poată învinge prin muncă și stăruință.

(Va urma).

1 V. Al. Tzigara-Samurcaș, Muzeul neamului românesc. Minerva 1909.

școală, prin înființarea de cursuri pentru adulți, prin înființarea de biblioteci populare, prin înființarea de cursuri de cântări, prin aranjarea de concerte, teatre, petreceri și zăzatori literare, etc. etc. — Garanția cea puternică însă va fi valoarea individuală a învățătorului confesional.

Ne trebuie învățători însuflețiți pentru chemarea lor, destoinici și mai presus de toate: caractere tari ca stânca de granit.

Sibiu, din ședința Consistoriului arhiepiscopescan ca senat școlar, ținută la 26 Martie 1909.

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

„Politica nouă naționalistă“.

(Urmare.)

Nimic nu e mai natural, decât ca, în urma legii reacției, amărăciunea celor de altă limbă, timbrată de element „dușmănos naționalist“ și ca atari necontenit suspicioși, desconsiderați, ba în limba și cultivarea lor mai mult împedecăți decât sprijiniți, să crească mereu, și ca paralel cu măsurile de constrângere și retorsiune, anume: fortarea limbei, oprirea manualelor de școală, știrbirea autonomiei bisericești, reglementarea draconică a presei lor, și alte multe dispoziții inoportune, exagerate și vexatorii, să crească agitația și rezistența celor de altă limbă, pentru că pe lângă o astfel de progresivitate a „direcției naționale“ își văd pericolitatea bisericească, instituțiile, ba și individualitatea etnică, și în o astfel de dispoziție sufletească se apropie toți de direcția intransigentă.

Cu toate acestea s'au aflat în sinul naționalităților bărbăți cu judecată calmă, cari privind cu inimă îndurerată la agitațiile provocate de „direcția națională“, s'au angajat la munca extrem de grea și nemulțumitoare a împedecării curentului primejdios, la liniștirea spiritelor și aplanarea contrastelor.

Scopul acesta l-au avut în vedere aderenții direcției moderate, născuți în sânul naționalităților, cu pașirea lor desinteresată și curajoasă, care a aflat răsădit și la elementele maghiare cu gândire mai calmă, și a fost primită în mod simpatic și din partea presei. Dar întreprinderea lor nobilă și fără îndoială patriotică a îngreunată-o în mod extraordinar indiferența neînțeleasă, pe care au manifestat-o până acuma conducătorii politiei și manuatorii puterii publice față de această mișcare, prin aceea, că pe inițiatorii acțiunii de pace naționalistă nu i-au împărtășit nici de cel mai mic sprijin moral. Ba li s'a făcut parte de o surprindere și mai curioasă. Unii dintre politicieni și publiciști, apostolii direcției intransigente naționale, iau poziție, nu numai în contra „ultraistilor“ ci și în contra „moderaților“ naționalisti, și ținând de periculoasă credința politică și a acestora, având în vedere consecvențele, perhoreșcheză orice apropiere de ei și orice concesiune. Nici nu vreau să audă de „sanarea grovaminelor“, ori chiar de „concesiuni“, pentru că în acestea văd ei întărirea inimicii, slăbirea maghiarimei, deci împedecarea clădirii statului național maghiar. „Moderații“, — zic ei, — numai pentru aceea sunt moderați, pentru că știu că sunt slabe naționalitățile, ori că nu sunt încă destul de tari, pentru a putea lua lupta cu maghiarimea. Dar și ei într'acolo merg, încâtrău merg extremiștii: spre întărirea naționalităților! Și cum își ajung scopul, scapă terenul de sub picioare și mulțimile se duc earăși cu extremiștii“.

Domnul Róz Mihály, în prezent cel mai mare reprezentant al direcției naționale, le impută într'un articol din „Pesti Napló“ chiar și aceea, că și ei, întocmai ca „ultraistii“, vreau să fie considerate naționalitățile de individualități politice, doresc deci așa ceva, ce duce în mod necesar la federalism, la returnarea ordinii de drept public. Dar presupunerea e necorectă, pentru că stă în contrast cu declarațiunile de până acuma ale moderaților, cari stând pe baza art. de lege 44 dsla 1868, n'au dorit niciodată să fie considerate naționalitățile de corpuri politice, de națiuni speciale, ci numai de corpuri etnice, membre ale națiunii politice ungare, de cari le recunoaște legea de naționalități.

Greșesc deci și comit greșală fatală politică aceia, cari iau poziție, nu numai în contra politicii naționaliste, ci chiar și în contra naționalităților, în contra ultraistilor și în contra moderaților deopotrivă, atribuind acestor din urmă, că prin pașirea lor recunosce, că sunt slabe naționalitățile. Din astfel de premise greșite în fond se poate ajunge apoi numai la

concluziuni greșite, anume, la aceea, că logica politică pretinde politica cea mai intransigentă, asuprirea fără milă a naționalităților, ba dacă se cere, zdrobirea lor desăvârșită.

Chiar și presupunerea, că sunt slabe naționalitățile, află că e greșită, după naționalitățile din patrie, și mai ales Români, cu începerea dela 1848 s'au întărit din punct de vedere cultural și economic, nu numai cu privire la număr, ci și politicește. Dar trebuie să protestez în mod categoric în contra presupunerii, ca și cum această situație a naționalităților, conștiența că ele sunt slabe, ar fi format motivul punerii la cale a acțiunii patriotice moderate. Pașirea aceasta a isvorât numai din convingerea, că cei de altă limbă, și mai ales Români, sunt avizați la maghiarime față de primejdia slavă, deci garanția cea mai puternică a existenței lor etnice o pot vedea într'o Ungarie tare!

Dar o țară numai așa poate fi tare, dacă popoarele ei țin la olaltă, dacă se valorează lângă olaltă, iar nu unul în contra celuilalt. Și condiția sine qua non a unei împreună lucrări congruente și armonice este respectarea reciprocă a drepturilor, satisfacerea intereselor juste. Iată de ce solicităm sanarea grovaminelor, lucru fără de care nu se poate face liniștirea spiritelor, nici desarmarea intransigenților, și prin urmare nu se poate crea nici pacea dorită! (Va urma).

Detronarea Sultanului.

Sultanul Abdul Hamid aparține trecutului și istoriei, care-l va judeca cu asprime pentru faptele sale nu prea corecte. Marți după amiază, la oarele două și jumătate, osută și una de salve de tunuri au anunțat poporațiunile din Constantinopol, că Abdul Hamid e detronat din partea adunării naționale, și că în locul său a fost proclamat sultan principele Reșad, fratele cu doi ani mai tiner al fostului sultan Abdul Hamid, acum în etate de 65 ani.

O delegație a adunării naționale a adus la cunoștința fostului sultan că e detronat, și o altă delegație a comunicat principelui Reșad îmbucurătoarea veste, că e proclamat sultan al Turciei, în locul detronatului său frate. Reșad a luat la cunoștință comunicarea ce i s'a făcut, apoi a declarat, că după aceea e voința și dorința națiunii, primește demnitatea de sultan al țării. Noul sultan a luat numele de Mohamed V și la orele 3 d. a. a mers la ministeriul de războiu pentru a pune jurământul. Aci se aflau toți dignitarii țării, cari au primit cu ovațiuni pe noul sultan. Guvernul turcesc s'a compus de nou, sub prezidenția prezidentului camerei Ahmed Riza. Din guvern fac parte și 2 creștini. Fostul sultan a fost escortat sub pază militară la Salonic, (nu în Asia-mică, cum se spunea la început) unde rămâne internat și pus sub pază severă, până va fi judecat de un tribunal anume instituit spre scopul acesta. Puterile mari au luat la cunoștință urcarea pe tron a noului sultan.

Din parlament.

Ședința de Luni (6 Aprilie n.) a dietei.

Prezidențial a deschis-o la orele 11 și a dat cuvântul prim ministrului Wekerle, care în mijlocul unei tăceri mormântale comunică dietei, că guvernul a luat hotărâre, în consiliul de miniștri ținut în ziua premergătoare, să dimisioneze, din motivul, că nu a căzut de acord cu guvernul Austriei în privința băncii de cartel. Face deci propunere, ca dieta să nu țină ședințe până după aplanarea crizei.

Vorbește după el deputatul Hoitsy Pál, în numele partidului independent, și declară, că ia la cunoștință cu adânc regret dimisia guvernului. Propunerea prim ministrului o primește. Mai vorbește deputatul Szappanos, croatul Medakovits, preotul catolic Hock, și Kossuth, ministrul de comunicațiune și comerț, apoi s'au spinde ședința pe scurtă vreme. După deschidere mai vorbesc deputații Bozky și Nagy György, și în urmă rostesc deputatul român Dr. T. Mihali, președintele clubului naționalist, vorbirea următoare:

„Onorată Cameră! În urma demisionării guvernului țin să fac în numele par-

tidului meu următoarele declarațiuni. (S'au z'ml.)

Problema ce a avut de rezolvat acest guvern de tranziție, a fost să realizeze îndată după ce va fi isprăvit cu rezolvirea chestiilor curente, reforma electorală. Noi partidul naționalităților ne-am folosit de tot prilejul pentru a îndrepta atențiunea guvernului asupra acestui fapt, solicitându-i împlinirea celei mai de căpetenie datorințe ale sale. (Așa-i!) Că guvernul de fapt aceasta avea de făcut, apare lămurit din pactul încheiat între Coroană și coalțiție, apare mai departe și din mesajul de tron, unde se spune mai presus de orice îndoială, că imediat după rezolvirea afacerilor curente guvernul este dator să aducă lege în chestia reformei electorale, fără să mai țină cont de alte chestiuni politice. (Aprobări în băncile naționalităților). Noi ne-am exprimat regretul nostru pentru faptul, că guvernul n'a voit să satisfacă îndatoririlor sale, iar azi constatăm, că de fapt guvernul este de vină, că nici până azi sufragiul universal nu este înarticolat în lege. Nu odată am declarat aici în cameră, că ținem de necesar, ca drepturile și postulatele tuturor popoarelor din țară să se respecte deopotrivă. (Aprobări la naționalități). Am accentuat mai de multeori, că guvernul nu numai că n'a satisfăcut îndatoririlor sale, dar pe urma neîmplinirii datoriei sale, pretutindenea în țară s'a arătat cea mai mare nemulțumire. (Aprobări la naționalități). Contestări în stânga). Am făcut trista experiență, că guvernul în loc să respecte legile existente, a tăbărit asupra conducătorilor naționalităților, aruncându-i în temniță și persecutând orice tendință de democratizare. (Voci din stânga: Bine a făcut! Mișcare și sgomot în stânga. S'auzim! — în băncile naționalităților). Drept aceea nu voi să mai repetz ceea ce am spus în atâtea rânduri. (Mișcare în stânga). Constat numai, că până când guvernul nu intră în ogașa democratismului, până când aspirațiile juste ale naționalităților nu vor fi împlinite, o dezvoltare pacinică în această țară nu va fi o putință, nici marile chestiuni ale țării nu se vor putea rezolva. (Așa e! — în băncile naționalităților).

Și de oarece guvernul a lucrat contrar acestor principii, noi partidul naționalităților n'avem nici un motiv să regretăm căderea guvernului, din contră, demisiunea o luăm cu bucurie la cunoștință. (Aprobări la naționalități. Mișcare și sgomot în stânga). Cu ocaziunea aceasta declar, că interesele țării pretind, ca locul guvernului demisionat să l ocupe un astfel de guvern, al cărui program să fie democratizarea țării și împlinirea tuturor pretenziunilor naționalităților. Atunci și dezvoltarea pacinică a țării va fi asigurată. Iau la cunoștință demisionarea guvernului“. (Aprobări la naționalități).

A mai vorbit Polonyi, fostul ministru, și de nou prim-ministrul Wekerle, iar dieta primește propunerea guvernului de a se amâna ședințele camerei până după rezolvarea crizei.

Propunerea lui Nagy György, ca dieta să decreteze înființarea băncii independente maghiare, prezidentul nu o pune la vot. Deputatul Baloghly adresează o interpelare guvernului, la care i se dă răspuns, apoi ședința se închide la ora 1.

† Mihail Cirlea.

Abrud, 27 Aprilie n.

Sărbătorile sftelor Paști, pe lângă bucuriile lor, ne au adus anul acesta și o întristare, care cu greu va putea fi stearsă. După îndelungatele suferințe, ne așteptăm la primirea tristei vești, dar când în Sâmbăta sfinților Paști de odată cu zorile se lăstește fama că Mihail Cirlea not. pub. reg. e mort, — o îngrijire și întristare adâncă se vedea a fi cuprins pe fiecare dintre noi.

Intristarea noastră era cu atât mai mare, cu cât știam, că pierderea, ce o suferim, e nu numai a noastră, a Abrudeniilor, ci a bisericii și națiunii întregi.

Din tinerețe Mihail Cirlea a purtat un interes viu tuturor mișcărilor culturale românești. Unde trebuința era mai mare acolo eram dedați a-l vedea ajutând și încurajând.

Ca fu credincios al bisericii, Mihail Cirlea s'a distins totdeauna prin zelul neobosit dezvoltat în scopul progresului acestei biserici. Din motivul acesta el e fost ales neînterupt deputat, atât la sinodul arhiepiscopescan, cât și la congresul național bisericesc.

Inmormântarea i s'a făcut în 29 Martie v. Dumineca sfinții Invieri, la oarele 3 p. m. Conform dispozițiunilor testamentare, ca preot celebrator a funcționat

numai parohul local, dl protopresbiter Petru Popoviciu. Răspunsurile le-a dat corul bisericii din Abrud-sat.

Deși era ziua primă a sfinților Paști, când fiecare petrece mai mult în ceroul familiei sale, totuși piața principală a orașului nostru era ticsită de popor și inteligentă, din loc și jur, care a alergat să dea valorosului răposat ultimul onor. Intre cei prezenți am putut nota, afară de număroasele rudeni: corpul ofițeresc din loc, magistratul orașului în frunte cu primarul, comitetele parohiale din Abrud și Abrud-sat, comitetul reuniunii femeilor din Abrud, Abrud-sat și jur, în frunte cu zeloasa presidentă Ana Filip, și întreaga inteligență română și străină din loc. La oarele 4 p. m. siorul purtat de maestri și negustori tineri din loc e scos din curte în piață, unde grupându-se lumea în ordine se face plecarea la cimiterul bisericii greco ort. Ajungând la biserică se continuă serviciul înmormântării, după terminarea căruia, dnul Ioan Teculescu, protopresbiter în Alba Iulia, ca delegat al Ven. Consistor arhiepiscopescan urcă amvonul și în o cuvântare pătrunzătoare în numele Ven. Consistor dă expresiune durerii ce o simte biserica întreagă prin pierderea acestui valoros bărbat.

În numele societății române din Abrud și a reuniunii femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur i-și ia rămas bun dela decedatul parohul gr. cat. Ioan Simu.

După înmormântarea rudeniile și o parte dintre însoțitori se reîntorc la casa răposatului unde desfășoară se testamentul se cetește în întregime. Iubirea de neam și biserică a dovedit-o ferocit Mihail Cirlea și prin faptul, că întreaga sa avere a testat-o Ven. Consistor Arhiepiscopescan, cu menirea de a să înființe o fundațiune pentru sprijinirea muzicei naționale și bisericești.

Odihnească în pace! S.

Din B.-Huedin.

Expoziție de lucruri de mână.

La nordul „Vlădeșei“ lângă linia ferată principală Brașov-Budaapesta, e situat opidul B.-Huedin. Centru comercial însemnat, vestit însă mai mult prin târgurile sale anuale de țară. În acest orașel unguresc, nu de mult au prins rădăcini și Români — mai cu samă prin înființarea băncii „Vlădeasa“. Români în timpul din urmă au început a se pronunța tot mai bine, dând semne de viață românească. În anii trecuți prin aranjarea mai multor producțiuni teatrale-declamatorice, cu concursul unor studenți universitari din Cluj, au dat dovadă, că sufletul unei mișcări sociale românești nu lipsește; în anul acesta prin eforturile însuflețite și binechipzuite de a ridica un lăcaș sfânt întru mărirea lui Dumnezeu s'au validat și mai mult ca Români și creștini totodată.

În scopul augmentării fondului pentru edificarea bisericii române din B.-Huedin, conducătorii afacerilor administrative bisericești au aflat de bine a aranja o tombolă și un concert cu concursul mai multor tineri universitari din Cluj. Atât tombola, cât și concertul aranjat în Dumineca Tomei au succes peste așteptare.

Cu aranjarea tombolei a fost însărcinat un comitet adhoc compus din inteligența din centru și jur. În urma apelurilor făcute din partea comitetului au încurs vre-o 600 obiecte din diferite locuri, cari s'au espus spre vedere publică în sala cea mare a hotelului „Tigriș“ din B.-Huedin din 4—16 Aprilie c.

Lucrurile de mână au fost aranjate cu adevărat gust estetic de doamna Elena Căciulă și domnișoara Vioara Poruțiu, încât asupra vizitătorului au făcut o impresie din cele mai plăcute. Deja la intrare simțai o atmosferă curat românească, care domina întreaga sală. Au fost espuse tot felul de lucruri de mână originale și imitații, dela ștergarele cele mai simple până la covoarele cele mai elegante, tablouri pictate și brodate, argintării, două costume d'n România, și un draguț costum săliștenesc.

Din lucrurile expuse se putea observa o emalare, o ambiție în direcție sănătoasă, isvorâtă din po-niri nobile, ale doamnelor și dsoarelor române, cari în urma apelurilor făcute — care de care a grăbit să trimită ce-i caracterizează mai bine priceperea și casa. Obiectele colectate de pe la țărancele noastre din B.-Huedin și jur (mai cu samă din Almașul-mare, Așchileu mic, Fildul de mijloc, Nădășel, Bociu etc.), denotă originalitatea și iscusința mâinei de române. Nu pot să trec cu vederea nici admirabilul tablou, care reprezintă pe Tudor Vladimirescu în costum oltenesc, pictat cu adevărat simț artistic de dna Laura Ranta din Cluj.

Felul cum a fost aranjată expoziția a multăm în deajuns publicul vizitator. Unele scaderi, ca d. e. lipsa totală a costumelor carat țărănești din jarul Huedinului, pe viitor se pot îndrepta ușor. De altmăd scopul n'a fost a se aranja o expoziție în toată regula, ci numai întâmplător. Încercând pentru tombolă lucruri de mână de valoare, comitetul aranjator a aflat de bine a le expune spre vedere publică, împlinindu-și astfel una din multele datorități naționale. Lipsa unei astfel de expoziții a fost simțită și e de dorit a se aranja prin toate centrele locuite și de Români. Mai cu samă, prin astfel de expoziții se cultivă o parte constitutivă a individualității noastre etnice, care contribuie la ființa și întărirea noastră națională.

NOUTĂȚI.

Sâmbătă 1 Mai e zi de răpauș pentru întreaga muncitorime, prin urmare nu se lucră nici în tipografia noastră. Numărul proxim al ziarului nostru apare deci Mercuri la orele obicinuite.

Dela Asociațiune. Intr'una din ședințele din urmă ale comitetului central, secretarul administrativ și custode, dl. Tăslăuanu, a citit un raport despre starea, în care a găsit Muzeul și despre lucrările ce le-a făcut. Raportul îl publicăm în numărul de astăzi al foii noastre. În legătură cu acest raport, comitetul central a decis: a. închiderea Muzeului pentru public până când se va termina inventarierea, catalogarea și aranjarea lui. Aceasta se va aduce la cunoștința publicului printr'un aviz pus pe poarta Muzeului; b. angajează pe timp nedeterminat o persoană ajutoare la lucrările de inventariere și catalogare din Muzeu; c. votează pentru aranjarea instalațiunilor și pentru înzestrarea Muzeului, cari se vor face sub îngrijirea dlui Octavian C. Tăslăuanu, suma de 1000 cor. din fondul general, afară de sumele încasate din răscumpărarea felicitărilor de anul nou și din încasările serătelor muzicale și literare; d. dispune, ca unul dintre servitori să stea în permanență în serviciul Muzeului.

Curtea regală română vs lua reședința de vară la Sinaia, după cum scriu zărele din București, încă în cursul săptămânii viitoare.

Moștenitorul de tron german a dat 2000 de lei pe seama săracilor din București.

Alegere nimerită. Domnul Gheorghe Tulbure, unul dintre cei mai de valoare membri ai clerului nostru tiner, a fost ales din partea sinodului arădan asesor consistorial ordinar, în senatul bisericesc, la Oradea-mare.

Muzica militară din Sibiu. Începând cu ziua de mâine, 1 Mai, muzica regimentului din Sibiu va cânta în fiecare Marți după amieză dela 4 și jumătate până la 6 oare pe promenada de sub arini. În caz dacă timpul e ploios în zi de Marți, muzica are să cânte în zi de Joi, la aceeași oră. — Muzica militară de Vineri seara, în fața palatului comandantului de corp, va avea loc ca și în anii trecuți.

Accidente pe linia ferată. În gara dela Deva s'au întâmplat în zilele acestea două accidente. A deraiat locomotiva unui tren de marfă. Celelalte trenuri au suferit întârzieri de 4—5 ore. Al doilea accident s'a produs din cauză, că s'a frânt osia unui vagon, iar vagoanele următoare ale acestui tren tot de marfă s'au îngrămădit peste olaltă. S'au sfărâmat 11 vagoane. Persoane nu s'au nenorocit.

Teatru în Sibiu. Duminică în 2 Mai st. n. se va da în casa națională o reprezentație teatrală cu concursul artiștilor dramatici Z. și O. Bărsan.

Cadavru găsit. În hotarul satului Porcești o patrulă de jandarmi a dat într'un tufiș peste cadavru unui țaran îmbrăcat românește. Lângă capul sfărmat s'a găsit o săcură și o piatră cu urme de sânge. Se bănuiește o crimă. Cadavru nenorocitului a fost recunoscut: este al lui Nicolae Dragomir, om de 74 de ani, din Porcești.

Planeta Marte. Directorul Pickering dela observatorul unei universități din Statele-Unite, cum scriu zărele engleză, va încerca în Iulie s. c. să intre în legătură cu locuitorii planetei Marte. În luna lui Iulie planeta aceasta va fi la cea mai mare apropiere de pământ. Se vor trimite atunci semnale luminoase către Marte, cu ajutorul unei uriașe oglinzi.

Pentru Gambetta. Duminică s'a inaugurat la Nizza monumentul marelui patriot francez de odinioară Gambetta. Fallières, președintele republicei, a asistat cu o strălucită suită la festivitatea dela Nizza. Ministrul Clemenceau a rostit un discurs despre Gambetta ca bărbat politic. S'au schimbat telegrame cordiale între președintele republicei și între regele Italiei Victor Emanuel și regele Alfonso al Spaniei.

Descoperire paleontologică interesantă s'a făcut în timpul din urmă la Starnuria în Galiția. Săpându-se o galerie subterană, lucrătorii au găsit un mamut și un rinocer gigantic. Primul din aceste animale din nefericire a fost intru câțva stricat prin lovituri, pentru că lucrătorii la început nu și-au dat seama de natura obstacolului întâmpinat, al doilea însă a putut fi scos intact. Starea de conservare în care s'au găsit aceste cadavre se datorește faptului, că ozocherita a împregnat toate părțile putrezibile. Interesantele animale au fost duse la muzeul din Lemberg.

Convenția comercială cu România. Convenția de acum încheiată între România și între Austria și Ungaria a micșorat de o parte taxele vamale pe mai multe articole industriale austro-ungare și a dat dreptul de altă parte României de a exporta în Austria și Ungaria un număr însemnat de boi, porci și oi — sub formă de carne. Scăderi la taxă a făcut România pentru pâlării țărănești, stoffe de lână imitând mătasa, doage și traverse de stejar lucrate cu barda, țesături de cânepă și in, manșete, gulere și plastroane, celuloză, porțelan, mărgelă de celuloid, ape universale naturale, petrii de granit și bazalt ș. a. România are drept se exporteze 10 mii de vite cornute și treptat până la 35,000 pe an, 70 de mii de porci progresiv până la 120 de mii de bucăți, iar cantitatea anuală de 100 de mii de oi rămâne staționară.

Cutremurul din Portugalia, întâmplat în zilele acestea, a pricinuit mari puștiiri în toată țara. Comunele Benavente și Samora Coreia au fost distruse. S'au găsit 40 de cadavre sub dărâmurile caselor. Sunt o mulțime de răniți. Cutremurul de pământ a fost simțit pretutindenea în Portugalia și Spania. Multă lume de spaimă a sărit pe ferestri. Mai în toate orașele s'au dărâmat sau au cecpat ziduri de case și de turnuri, clopotele au început să sune, și ceasornicele turnurilor s'au oprit. Poporațiunea în parte a rămas și noaptea pe strade și în piațe. Cutremurul a fost simțit și de corăbiile din porturi. Cete număroase de pești înotau spăriați la suprafața apelor. Poporul crede, că cutremurul acesta este o pedeapsă cerească pentru afișurile lipite toamă în dimineața zilei pe zidurile Lisabonei, unde erau tipărite vorbele: „Cristos n'a fost“.

La „fondul Episcopul Nic. Popea pentru masa învățăcelilor meseriași“ au mai dăruit: Ioan Albu, sodal cismar (orig. din Glâmbocă) 1 cor., Ioan Baci, învățăcel cismar (orig. din Crăciunel-sup.) 2 cor., Nicolae Borze, protopresbiter (Făgăraș) 1 cor., Romul Moldovan, franzelar (Năsăud) 5 cor., Zosim Cichindelean, învățăcel cismar (Alțina) 1 cor., Vic. Tordășianu, prezid. 10 bani și G. Șonean, învățăcel cismar (Ruși) 1 cor.

Fasificatori de vin osândiți. Am luat notiță în nrul nostru din Sâmbăta trecută despre cantitățile colosale de vin falsificat ce s'au descoperit în Pesta-nouă. Firma de acolo Singer Mór, mare negustorie de vinuri a întrebuintat la fabricarea vinului într'un scurt restimp sacharin în preț de 40 de mii de coroane, afară de alte esențe trebuincioase găsite în considerabilă cantitate cu prețul perchezității. Pertractarea a tinut mai multe zile. Au fost pedepsiți: Singer Mór, primește 30 de zile închisoare și plătește amendă de 500 cor. plus cheltuelile de proces, soția sa 10 zile închisoare și 200 cor. amendă, Baros Gábor, negustor, 30 de zile și amendă de 300 cor., alte cinci persoane vinovate sunt pedepsite tot cu același fel de pedeapsă. Peste șase sute de litri de vin, cât s'a mai găsit în magazinul negustorului Singer, s'a confiscat. Poliția cercetează acum să afle și pe cărcimarii și comercianții, cari au cumpărat din vinul lui Singer, și dacă se va dovedi că au știut de falsificarea aceasta, vor fi și ei pedepsiți.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Mare e norocul lui Kiss! E în general cunoscut, că planul loteriei de clase ces. ung. oferă cele mai favorabile șanse de câștig. Pe lângă câștigurile cele mari are un număr colosal de câștiguri mai mici și îndeosebi împrăjurarea, că jumătate din lozurile puse în circulație, așadar tot al doilea loz — sigur câștigă, e cauza că toate păturile poporațiunii își încearcă norocul. Mii și mii de oameni au ajuns pe calea aceasta dintr'odată bogăți. Tragerea primei clase a loteriei de clasă va avea loc deja în 19 și 21 Maiu. Încercați-vă și dvoastră norocul și cumpărați un los în colecția principală Carol Kiss & Comp., Budapesta, Kossuth Lejos u. 13, pentru că acela își servește conștiința mușterii, căci mare e norocul la Kiss!

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“. Din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară“, de Teodor V. Păcățian, au apărut până acum patru volume, și se află puse deja sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul negat, și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyseben). Prețul se poate plăti și în rate.

„Transilvania“, organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, anul 1909, numărul II, Aprilie—Iunie, a apărut, cu cuprinsul următor: Alexandru de Mocsonyi. Oct. C. Tăslăuanu: Muzeul „Asociațiunii“. Ioșif Popovici: Eufonul. Romul Simu: Situația noastră economică și mijloacele pentru îndreptarea ei. B. Densușianu: Densușiu. Oct. C. Tăslăuanu: Oameni și fapte: Ioan Axentie Severu. Basiliu Bașota Moșiu Dimbul. Dr. I. Lupăș: Documente istorice: Trei scrisori dela sfârșitul sec. XVIII. Dr. C. Lăcea: Biblioteca veche a bisericii sf. Nicolae din Brașov. Dr. Nicolae Drăganu: Limbă și istorie. Dări de seamă: (Dr. I. Ursu.) Die auswärtige Politik des Peter Rareș, Fürst von Moldau (Ion Matei.) Cronica: Ianou — în lumină străină (I. Lupăș). Biblioteca populară (O. C. T.) Două greșeli generale și supărătoare (Axente Banciu). Abecedarul pentru analfabeți. (T.) Oct. C. Tăslăuanu: Partea oficială: Ședința II-a a comitetului central al „Asociațiunii“ ținută la 25 Februarie 1909. Ședința a III-a a comitetului central al „Asociațiunii“, la 25 Martie 1909. Ședința a IV-a extraordinară a comitetului central al „Asociațiunii“, ținută la 2 Aprilie 1909. Seratele literare și artistice ale „Asociațiunii“. Cărți primite gratuit pentru Biblioteca „Asociațiunii“. (Notițe bibliografice.) Ilustrațiuni: Alexandru de Mocsonyi. Satul Hordou (lângă Năsăud). Biserica lui Horia din Albac. Casă veche din Orlat. (1805.) Curte țărănească din Topârcea. Casa primarului din Rodna-nouă, făcută de el însuș. Interiorul unei case de Moș din Munții-Apuseni. Interior de casă țărănească din Rodna-nouă. Fercă de tors din Tilișea. Port din Poiana Sibiului. Port din Banat. Eufonul. Mausoleul (biserica gr. cat.) din Densuș. Ioan Axentie Severu (fotogr. 1891). Basiliu Bașota Moșiu Dimbul (fotogr. 1901).

Poșta ultimă.

Crisa.

Primirea politicianilor maghiari în audiență din partea Monarhului se va începe săptămâna viitoare. E și aceasta o simplă formalitate, cerută de usul de până acum, pentru că cercurile politice dela Viena sunt convinse, că *Wekerle* are să rămână ministru-preșident, însă ceilalți membri ai guvernului vor fi luați toți din partidul kossuthist.

Noul guvern va avea o singură misiune de împlini, (pe lângă votarea neceșităților de stat) anume: crearea unei legi noi electorale. Se svonește, că atât Maiestatea Sa, Monarhul, cât și Moștenitorul nostru de tron, care a primit Luni în lungă audiență pe prim-ministrul *Wekerle*, a accentuat cu multă tărie neceșitatea modificării legii electorale.

Pe 14 Maiu e așteptat la Viena Impăratul Wilhelm al Germaniei, care vine în vizită la Monarhul nostru, și se crede, că până atunci crisa ungară va fi rezolvată, pe basa următoarei înțelegeri, la care va ajunge Coroana cu partidul independent, majoritatea parlamentară: Dieta se facă fără amânare legea nouă electorală, iar cu privire la bancă se voteze un provisoriu de câțiva ani. După votarea reformelor electorale, dieta va fi disolvată și se fac alegeri noi pentru dietă, sub lozinea băncii.

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borsec, contra suferințelor cronice de stomah
Borsec, fântâna principală, regele apelor minerale . . . 30 fl.
Kossuth de Borsec, contra anemiei
Matild de Bodok, apă acra alcalică . . . 28 fl.
Baross, contra suferinței de răunchi . . . 24 fl.

Borhegyi, pentru întărirea urinei . . .
Boholt, apă răcoritoare
Előpatak, contra gâlbănărei . . . 28 fl.
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât . . .
Hargitaligeti, beutură răcoritoare . . .

Horgász, producător de apetit . . .
Káson-Salutaris . . .
Repáti, apă acra . . . 28 fl.
Selters săcunian, contra suferinței cronice de stomah . . .
Stoika, contra boalei de rinichi . . .

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că rezultatul vindecător

al apei minerale naturale

și plăcutul ei gust nu e de comparat cu alte ape gazoase artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Institutul de credit și econ. „LUMINA” soc. pe acții.

Avem onoare a aduce la cunoștință On. public, că banca culturală „Lumina” cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cisdădiei Nr. 7, își începe activitatea pe ziua de **1 Mai 1909 st. n.**

Banca „Lumina” se va ocupa cu toate operațiunile de bancă și în deosebi va acorda împrumuturi:

- a) personale pe lângă obligațiuni cu cavenți,
- b) cambiale cu 2 giranți sau cavenți,
- c) cambiale cu acoperire ipotecară,
- d) ipotecare simple sau de alt soi,
- e) pe efecte sau prețioase,
- f) cumpără și vinde efecte publice,
- g) cumpără și vinde monete,
- h) acordă împrumuturi pe produse,
- i) îndeplinește afaceri de incasso sau alte afaceri de bancă.
- j) acordă credite de cont curent pe lângă cuvenita garanție.

Banca „Lumina” primește depuneri spre fructificare cu 4% fără abdicare, cu 4½% cu termen de abdicare 15 zile și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abdicare de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiilor se primesc cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul on. public.

(133) 3—3

Diracțiunea.

Nr. 390/1909

[139] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Vartop protopresbiterul Abruului să scrie al treilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B) pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta la subsemnatul oficiu în termenul deschis, cererile instruite după lege din vigoare și se vor prezenta după prealabila încuștințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta, cuvânta eventual a celebra.

Oficiul protopresbiter al gr. or. român al Abruului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

A brud, la 14 Aprilie 1909.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Szebenvármegye alispánjától.

Sz. 3987/1909. II.

[138] 1—1

Versenyárgyalási hirdetés.

A nagyszeben-nagydisznó-códi th. közut 10—15 km. szakaszának kavicsolására vonatkozó és a várm. közigazgatási bizottság által 1909. április hó 8-án 893/909. sz. a. 17.540 Kor. költséggel engedélyezett munkálatok biztosítása céljából 1909 évi május hó 18-ik napján kedd d. e. 11 óra Szebenvármegye alispáni irodájában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek ki, és felhívom a versenyleni ohajtókat, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó lepecsételt ajánlataikat Szebenvármegye alispánjához címezve fentebb kitett nap d. e. 10. órai annyival inkább adják be, mivel a későbbben érkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt az engedélyezett költség 5 %-ának megfelelő bántpénz a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló nyugta csatolandó. A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek és az ajánlattevők ajánlataikkal még 30 napig kötelezettségben maradnak.

Azon ajánlattevők, kik Szebenvármegyével eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat a brassói kereskedelmi és ipar kamara által kiállított bizonyítvánnyal igazolni. A fennebb kijelölt munkálatokra vonatkozó tervek és összes iratok a nagyszebeni m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1909 évi április hó 27-án.

Reisenberger
alispán.

Publicațiune.

Comuna bisericească **Omp. Preszáka** dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuen de edificarea școalei care se va ținea în **23 Aprilie st. v. a. c.** la orele 10 a. m. în cancelaria oficiului parohial, unde se pot vedea și condițiunile spețiale cu planul aprobat de Ven. Cons.

Omp. Preszáka, 10 April 1909.

Pentru comitetul parohial:

Stefan Nicola
paroh.

(137) 2—3

Pictor român!

Aduc la cunoștință On. Dlor preoți ca reîntorcându-mă din streinătate unde cu ajutorul P. V. Consistor din Sibiu, am cercetat bisericile mari și m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu (Sasz Egerbegy) unde asemenea am pictat ambele biserici.

Primește orice lucrare în arta aceasta cu prețuri ieftine.

Pesed atestate de mulțumiri.

Cerând sprijinul On. public român, rămân cu toată stima:

Nicolae Baciu
pictor bisericesc

Agârbiciu (Sasz Egerbegy).

(134) 2—3

Az uje gyházi járási főszolgabírótól.

Sz. 1532/1909.

[135] 2—3

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye uje gyházi járásba bekebelezett **hortobágyfalvi** körjegyzőség, — a melyhez Hortobágyfalva és Szentjánoshegy kisközségek tartoznak, — a körjegyző elhálózása következtében megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek és a választás hatánapján május hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját Hortobágyfalva mint a kör székhelye község házához kitűzöm.

Felhívom mindazokat, kik ezen körjegyzői állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883 évi I. t. cz. 6 §. illetve az 1900 év XX. t. cz. 3 §. értelmében felszerelt, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló pályázati kérvényeiket hozzám f. é. május hó 17-éig bezárolag annyival inkább nyujtsák be, mert a később beérkezők kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A körjegyző javadalmazása a következő:

1. Körjegyzői fizetés 1600 kor.
2. Utátalány 220 kor.
3. Irnoktartási átalány 340 kor.
4. Adóvégrehajtási átalány 48 kor.
5. Természetbeni lakás és egy 100 négyzet öl kert.
6. A magánmunkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak.

Uje gyház, 1909 év április hó 20.

Putkovszki Guido
járási főszolgabíró.

Nr. 474/1909.

[128] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a treia din **Chezdí Martánuș** cu fiilele **Ojduța Hilib și Ghelintă**, în protopresbiteratul Treiscaunelor, pe baza rezoluțiunei Venerabilului Consistor arhidieceșan din 27 Ianuarie a. c. Nr. 1059 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din venitele parohiale fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și cnartir în natură.

Doritorii de a ocupa acest post au a așterne cererea de concurs provăzute cu documentele recerute oficiului protopresbiter al rom. gr. or. în Bereczk, com. Háromszék, având a se prezenta cu prealabila încuștințare a protopresbiterului tractual în vre-o Duminecă sau Sârbătoare la biserică din materă spre a cânta, cuvânta sau servi.

Bereczk, (Brețcu) 31 Martie 1909.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Vițe altoite ieftine!

Cea mai bună calitate. 20,000 Rissling de Welch a 160 cor. 5000 Sorte mestecate a 160 cor. 300 Ezeys a 200 cor. 300 Furmind a 220 cor. 200 Traimmer a 220 cor. 2000 sorte de struguri veritabili de masă a 240 cor. per 1000 bucați, toate le vinde pe Riparia Portalis Prima școală de vierit a lui

SIMEON NEMENZ, Reichesdorf
(Posta Riomfalva).

Invențiuni

patentează și valorizează Mărci de apărare și scutirea mostrelor în toate statele

VILMOS PATAKY

institut de patentare

Budapesta IV. Eskü ut. 3. Telefon 8922.

Burouri proprii de patentat în străinătate:

Berlin: W. Leipzigerstrasse 112.

Paris: 58 Rue Lafoge.

Amsterdam: Kreizersgracht 209.

(98) 3—6

Nr. 118/909 prot.

[127] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh, devenit vacant prin moartea parohului **Ioan Popa**, în parohia de clasa primă **Săliște**, se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii a ocupa acest post au a subșterne cererile lor instruite cu documentele recerute (Atestat de botez, atestatul ultim dela școalele medii, absolutorul teologic, atestatul de calificare preoțească și eventuale alte documente de serviciu) în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiter al Sibiu. Concurenții au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare și în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra serviciul divin.

Săliște, 3 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiter al tractului Săliște în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. Ioan Stroia
adm. protopresbiter.

Muschong, Baia Buziaș.

Apă minerală **Phönix de Buziaș**

vindecă și improspătează. Recomandată de medici. Deposit general în Sibiu la firma **Carol Albrecht**.

(117) 2—12

Atenție!

50,000 părechi de ghețe.

4 părechi ghețe numai cor. 7.

Din cauza stagnării de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde un mare cuant de ghețe, cu mult sub prețul de fabricare. Vând deci oricui 2 părechi ghețe cu șinor pentru domni și 2 pentru dame, din piele brune sau negre, galoșate, cu talpă durabilă de piele, foarte elegante, cel mai nou fas-n. Mărimă după Nr. Toate 4 părechile costă numai K 7. Trimitere prin ramburs.

S. HOROWITZ, export de ghețe,
Krakan, Ditta 57/Z.

Schimbul e permis sau returnarea banilor.

(131) 2—5

Calendar de noroc pe 1909.

Numeri pentru acest calendar de noroc au fost compuși de copii orfani. **Cumpără imediat numărul însemnat lângă ziua nașterii sau a numelui Diale, căci favorul unui moment a adus multora deja bogăție și bunăstare.**

Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iuni	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noembrie	Decembrie
1 2196	1 91604	1 66613	1 90497	1 35829	1 2111	1 16039	1 64752	1 55568	1 2163	1 90947	1 39147
2 19490	2 66706	2 9993	2 65946	2 78972	2 38744	2 38696	2 69046	2 11168	2 17356	2 66758	2 78854
3 23923	3 41500	3 23385	3 11188	3 90617	3 65941	3 55243	3 2164	3 17358	3 16001	3 39104	3 2148
4 74912	4 62923	4 38678	4 24691	4 53826	4 53849	4 79365	4 17363	4 2151	4 38619	4 9401	4 33116
5 79371	5 2211	5 78977	5 13990	5 66612	5 90615	5 39191	5 19586	5 33400	5 63238	5 4399	5 33309
6 90908	6 19489	6 90491	6 19491	6 90937	6 108703	6 22700	6 3109	6 11143	6 78957	6 19537	6 18311
7 23379	7 23947	7 66736	7 78886	7 9432	7 39108	7 16009	7 33302	7 19516	7 39145	7 3539	7 78964
8 55235	8 52405	8 52264	8 22670	8 19446	8 92875	8 19594	8 74919	8 23416	8 90638	8 66638	8 53832
9 95859	9 66694	9 65925	9 75824	9 33376	9 66730	9 90611	9 52442	9 33106	9 66705	9 55548	9 90940
10 16040	10 52250	10 39167	10 52265	10 3522	10 39197	10 2138	10 55396	10 37239	10 18332	10 39122	10 55229
11 6777	11 2144	11 74992	11 22452	11 17864	11 65923	11 18383	11 75823	11 11156	11 38627	11 66603	11 6785
12 38655	12 18388	12 18338	12 6789	12 95874	12 18356	12 23390	12 66726	12 9406	12 9914	12 78975	12 90950
13 64705	13 37232	13 9973	13 11172	13 4393	13 6800	13 55598	13 52224	13 39160	13 23381	13 16031	13 3534
14 41478	14 9499	14 23456	14 38610	14 78997	14 24684	14 53835	14 38707	14 91615	14 18316	14 38624	14 19435
15 55226	15 90460	15 74981	15 3505	15 64838	15 4360	15 79368	15 33120	15 63915	15 2100	15 2101	15 74903
16 90901	16 19564	16 38741	16 16032	16 39189	16 33396	16 64758	16 9968	16 55541	16 33343	16 23497	16 53362
17 2216	17 22554	17 55556	17 78884	17 74937	17 78881	17 2188	17 19442	17 79352	17 19544	17 18305	17 66763
18 33438	18 19566	18 74988	18 52238	18 64832	18 55354	18 18379	18 23946	18 66618	18 2124	18 52274	18 63742
19 75802	19 38725	19 2169	19 91623	19 90931	19 39184	19 33393	19 3540	19 55353	19 9457	19 66650	19 75821
20 108702	20 99649	20 18345	20 55245	20 23948	20 16019	20 55580	20 17355	20 90907	20 33104	20 55552	20 78956
21 39190	21 53844	21 92893	21 17360	21 9458	21 33426	21 78887	21 90948	21 2449	21 78989	21 69020	21 90902
22 52296	22 23451	22 11189	22 39139	22 18387	22 19557	22 95869	22 9956	22 11171	22 53363	22 4389	22 52142
23 66710	23 63912	23 78990	23 24689	23 19560	23 33460	23 65939	23 55526	23 37245	23 52218	23 22612	23 66654
24 74952	24 41495	24 90632	24 66656	24 35819	24 13994	24 90933	24 16029	24 16008	24 13981	24 63904	24 52148
25 90945	25 39113	25 41490	25 39142	25 2101	25 63248	25 24659	25 24682	25 19510	25 23939	25 18724	25 2179
26 22689	26 66768	26 66745	26 63233	26 55571	26 78883	26 18363	26 69040	26 92886	26 92895	26 9901	26 33354
27 78861	27 39165	27 52426	27 22494	27 74902	27 41437	27 4396	27 39107	27 52201	27 2181	27 22610	27 22681
28 55597	28 23395	28 33121	28 2201	28 90646	28 66759	28 17361	28 66740	28 66788	28 24681	28 23386	28 16004
29 59366		29 66683	29 4397	29 55388	29 18364	29 38683	29 52220	29 75800	29 74913	29 16037	29 91612
30 63728		30 9994	30 23469	30 75412	30 23493	30 90637	30 90603	30 55504	30 55586	30 33123	30 92878
31 9917		31 22693		31 66765		31 74929	31 74916		31 74969		31 39138

Tragerea clasei prime a loteriei de clasă ung. r. priv. a XXIV-a va avea loc în **19 și 21 Mai 1909.**

Prețul losurilor
clasei prime:

Intreg
C. 12—

Jumătate
C. 6—

Sfert
C. 3—

Optime
C. 1.50

Trimiterea losurilor originale se execută după anticiparea banilor sau și prin ramburs. Mai ușor se comandă prin mandat postal. Checuri postale pentru plățirea liberă de porto stau grațuit la dispoziția On. noștri mușterii. După fiecare tragere executată se vor trimite celor interesați listele oficioase de tragere. Numerii de noroc de mai sus se capătă exclusiv numai la

(132) 2—4

Casa de bancă Gaedicke, Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 11.

Nr. 292/909.

[124] 3—3

Nr. 179—1909. of. prot.

[114] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III Boz, protopresbiteratul Mercurea, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, în sensul înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 10 Martie a. e. Nr. 2813 B.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Reflectanții să-și aștearnă cererile înscrise conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat având a se prezenta în comună, după prealabila încunoștințare a protopopului, spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 1 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a Poiana-porcului, prtopresbiteratul Cetatea de piatră, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, cererile înscrise conform legilor din vigoare și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta cuvânta ori celebra observând cele prescise în §-ul 20 din Regulamentul pentru parohii.

Lăpușul-ung., 16 Martie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.
Vasilie Duma
protopresbiter.

P. T.

În vederea apropierii sezonului de bere, îmi permit a atrage atențiunea On. mei mușterii asupra excelentelor mele soiuri de bere, și anume:

**Berea Coroană albă, Berea de München neagră,
Berea de malt dublă Bock în grad superior.**

În urma procurării de orz și himeiu de prima calitate, precum și prin aranjarea berării cu mașini nouă și în sfârșit prin pregătirea unei cantități mari, în anul acesta, sunt în plăcută pozițiune a servi numai cu bere bine conservată, deplin fermentată și gustoasă, prin ceace sper a satisface și celor mai fine gusturi, în urma acestora sper că On. mei mușterii nu le va cășuna nici o greutate vinderea acestor soiuri de bere, bune și ieftine, în raport cu berea de Steinbruch cu mult mai scumpă și a celorlalte soiuri de bere de concurență.

Rog deci On. mei mușterii, ca și în anul acesta să se adreseze cu toată încrederea subscrisului, promițând că această încredere, precum în trecut așa și în viitor, mă va obliga a-i mulțami în toate privințele.

Totodată aduc la cunoștința On. mei mușterii, că în urma instalării unui automat de spălat și umplut sticlele, sunt în plăcută pozițiune a umplea și pasteriza zilnic 30,000 sticle cu bere, prin ceace mi-se face cu puțință a efectui prompt și cele mai mari comande. Se vor da spre vânzare exclusiv numai sticle pasterizate, pentru a căror durabilitate dau deplină garanție.

Așteptând prețioasele comande, cu deosebită plăcere asigur On. mei mușterii anticipative de serviciu prompt și semnez

Cu deosebită stimă:

Rudolf Habermann,
Prima berărie transilvană cu abur
Sibiu — Nagyszeben.

(92) 6—6

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisdădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 9—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 43—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericesti, paramente recuise de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane, ornate pentru Diaconi, Patrafire, Prapore, Șteaguri pentru societăți, Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire, Cruci, Cădelnițe, Candile, Discuri, Stea, Copie, Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană

(103) 3—52 se execută și încasările numitei firme.

Important de luat în seamă!!!

În timpul de față când fiecare om are de luptat în felul său, e datorința tuturor a cruța în toată privința.

O cruțare sigură se garantează fiecăruia în parte, care îmbrăcămintea pentru sine și pentru familie să și-o cumpăre dela mine.

Fiecăruia i-e dată ocazia de ași îngriji cumpărările la mine, deoarece în timpul de față am un depozit deosebit de mare și de bine asortat în

Confecțiune de Domni și Dame

precum și cel mai mare asortiment în

Îmbrăcămintea pentru băieți și costume pentru copii.

Atrag binevoitoarea atențiune on. mei mușterii, că în timpul mai nou, afară de marfa de fabrică mai tin lucruri speciale după măsură confecționate numai din stoffe bune, în executare cu gust și de tot modernă, corăspunzătoare a fiecărei mărimi de corp.

Ofer concurența nu numai în prețuri ieftine, ci garantez pentru potrivirea perfectă și croială elegantă.

Încuște pe deplin orice altă comandă după măsură. De declarațiunile și asigurările mele în privința aceasta se poate convinge fiecare cumpărând și cel mai mic lucru dela mine.

Celce a cumpărat odată dela mine, întotdeauna va cumpăra dela mine.

Mărfurile mele cele mai nouă pot concura nu numai prin eleganța și trăinicia lor, ci și prin efinătatea lor cu cele mai scumpe lucruri după măsură. Asigurând serviciul cel mai solid, prețuri moderate, cu bani gata și pe plătire în rate, se roagă respectuos pentru sprijin

Cu toată stima:

(116) 3—10

ES. SAMU

Mediaș. — Confecțiune pentru domni și dame. — Mediaș.

Sibiu.

Colosseum.

Gesellschaftshaus.

În Ungaria cel mai mare, mai perfect și mai principal

Teatru—Kinematograph

Zilnic două producțiuni!

Tot a doua zi program nou!

Programa:

Vineri 31 Apr., Sâmbătă 1 și Duminecă 2 Mai:

1. Economian în sud. (Icoană).
2. Micul hornar nevinovat. (Dramă din viață).
3. Hoții de ghete. (Icoană umoristică).
4. Fabricarea fierului în Belgia. (Icoană intuitivă).
5. Cununie. (Icoană foarte umoristică).
6. Lucia di Lammermoor. (Dramă).
7. Dueliștii fricoși. (Icoană umoristică distractivă).
8. Sărutul din urmă. (Dramă).

Începutul producțiunii în zile de lucru la 6 și 8 ore seara, în Dumineci și sârbători la 11 ore înainte de prânz, la 4 ore d. p. și la 6 și 8 ore seara.

Prețul locurilor: Loc în loge 1 cor. Locul I. pentru oameni mari 90 fl. pentru copii 50 fl. Locul II pentru oameni mari 70 fl. pentru copii 40 fl. Locul III pentru oameni mari 50 fl. pentru copii 30 fl. Cele trei rânduri ultime pentru oameni mari 30 fl.

Militarii, dela sergent major în jos, au prețuri reduse.

(111) 1—10

Recuise de scris

se pot procura de la

Librăria arhidiecezană

Conservarea unui

stomach sănătos

consistă mai cu seamă în ținerea, înaintarea și regularea mistuirei și a delăturării incuierilor neplăcute. Un mijloc cercat și pregătit din materiile cele mai bune și mai cu efect, producător de apetit și mistuire, care delătură cunoscutele urmări ale necumpletului, diciei ne-regulate, răcelei și incuierii neplăcute, d. e. arsură în stomach, umflătură, formarea de acid peste măsură și junghiurile dureroase, e Balsamul pentru stomach alui Dr. Rosa din farmacia lui B. Fragner în Praga.

Atențiune! Toate părțile ambalajului poartă marca legală de apărare.

Depot general: Farmacia lui

B. FRAGNER, furnizor c.ș. și p.
„La vulturul negru”, Praga, Kleinseite 203, Zilnic exp. poștal. colțul străzii Neruda.
O sticlă întreagă 2 Cor., o jum. sticlă 1 Cor.
Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare, contra trimiterii prin ramburs a Cor. 1-50 o sticlă mică, a Cor. 2-80 o sticlă mare, a Cor. 4-70 2 sticle mari, a Cor. 8-14 sticle mari, a Cor. 22-14 sticle mari.

Deposite în farmaciile Austro-Ungariei și la l. v. Török, Dr. L. Egger și l. Egger, farmaciști [344] 8-20 în Budapesta.

Uriase fasole americană.

Această prea interesantă plantă crește până la o înălțime de 5 metri și capătă o păstaie de circa 1 metru lungime, ea formează prin minunata ei înfloritură podoaba ori-cărei grădini și produce din August până în Noem-vrie fasole gustoasă, care poate fi ca oricare altă fasole. Se plantează până la finea lui Iulie. Trimit o porțiune de sămânță în cutie cu îndrumare de cultivare, franco contra trimiterii prin mandat poștal a 1 cor. sau în mărci poștale. Singurul deposit pentru Europa centrală la (122) 3-10

UMBERT RELLA,
Erzsébetfalva, Budapest m.

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M. **Anunț de noroc!** Căștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea **Șanselor de câștig** garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

21 Maiu.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteti-mi { un los întreg a M. 6- (K 7-)
" de jum. a M. 3- (K 3-50)
" un sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat { Prin mandat poștal { Ce nu corespunde a Ridicați-o prin ramburs { se șterge.

(113) 6-16

MARE e norocul la KISS

Hărnicie, lucru și cruțare îți ajută după timp îndelungat să ajungi la bani, și totuși să ajungi repede și pe neașteptate bogat, e un noroc mare. De aceea cei mai mulți oameni cumpără losuri, pentru că au **mereu speranța** de a ajunge bogați.

Indeosebi loteriile c. ung. priv. sunt preste tot iubite, pentru că din cele 125.000 losuri puse în circulație 62.500 bucăți câștigă, deci necondiționat **tot al doilea los câștigă!** Șansele de câștig sunt **unice în felul lor**, nu există în lume un plan de loterie care să fie atât de solid și favorabil.

Atât la emisiune cât și la trageri e controlată din partea regimului c. ung. și din aceasta cauză publicul are în losurile de clasă **toată încrederea**.

Norocul e neprețuit! Dela întâmplare depinde norocul multor oameni. În viața fiecărui om au fost și sunt momente, în cari își poate edifica norocul! Faceți o încercare de noroc cu acel număr, care stă lângă **numele** Dtră sau lângă numele unei persoane a Dtră iubite, care probabil la tragerea viitoare se va trage cu un câștig mai mare. (106) 6-8

Încercați-Vă norocul la noi, căci

MARE e norocul la KISS!

CAROL KISS & COMP.

societate de bancă pe acții, colectura principală a loteriei de clasă c. ung. priv.

Biroul central:

IV. Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiale:

Erzsébet-körút 22. și Rákóczi-ut 55. sz. a.

CUM VĂ NUMIȚI?

Acești numeri se capătă numai la noi:

Achil 8323	Claudia 48157	Filon 8301	Iosif 37456	Manase 102144	Rica 44712
Adam 9802	Clelia 49301	Flavius 64619	Irimie 108079	Maria 17004	Romul 513
Adelina 91587	Chirion 8243	Florea 57570	Irina 8817	Marcel 3375	Roza 107152
Adrian 4205	Coman 80076	Florian 41586	Irma 22272	Marin 107629	Rozina 64581
Adriana 13195	Constantin 90729	Flucaș 39596	Iordache 89985	Mariți 37340	Sabin 102491
Agapia 73462	Cornel 107151	Foica 8134	Isidor 108393	Marius 90709	Samuil 65807
Agapiu 107658	Cornelia 6472	Francisc 78251	Isopescu 106161	Margareta 4213	Sebastian 23106
Aglaia 39063	Bucur 54722	Froşa 39054	Isac 17001	Matilda 39416	Sempronia 27355
Agnes 73314	Bucura 91937	Fulvia 105981	Indita 54442	Maximilian 108376	Sever 45183
Alecu 102182	Daniil 29152	Furdui 9813	Iulia 107621	Mateiu 4214	Silvia 65816
Alice 105992	David 34012	Galea 107248	Iuliana 40644	Mihail 78302	Sofia 22189
Alexandru 90696	Delia 67607	Gane 91096	Iulius 18608	Milan 102104	Sofron 37459
Amalia 8395	Dinu 7490	Gavril 90450	Izabella 73340	Minerva 35900	Solomon 89413
Amos 91352	Dionisiu 4203	George 108076	Kálmán 86312	Minodora 8274	Sorin 93657
Ana 39767	Dora 50569	German 37463	Kamill 33836	Mioara 4204	Stefan 32070
Anastasiu 13048	Dorina 20564	Gherasim 39485	Karolin 96035	Miți 108108	Stella 56364
Andrei 40623	Dorotea 108043	Giurca 56057	Károly 95342	Miron 60115	Tani 107173
Antoniu 14709	Duca 93659	Giurgiu 108005	Kázmer 654	Moise 14769	Teodor 91929
Antonia 949 9	Duma 91304	Gizella 78277	Katalin 4955	Nascu 34283	Teofil 95339
Aristița 108059	Dumitru 96086	Gligor 13026	Kelemen 39406	Natalia 479	Tereza 102102
Aron 90433	Ecaterina 41626	Grebenea 12701	Klára 27191	Natescu 88059	Tiberiu 96063
Artemie 78300	Elfefta 78398	Grecu 26192	Klotild 108113	Nelli 102195	Timotei 16881
Ascaniu 5204	Elena 8212	Graur 39052	Konrad 32099	Netti 8557	Titu 8297
Augusta 39769	Ella 102535	Griga 509	Kornél 7481	Niți 95345	Toma 78469
Augustina 6465	Eleonora 93660	Grita 8865	Kornél 24751	Nonu 93671	Trandafir 3361
Augustin 5206	Elie 90435	Groza 94967	Kristóf 90802	Nora 73215	Traian 105993
Aurel 23142	Elisa 100957	Gregorin 95001	Krisztina 39591	Octavian 8528	Tullia 56806
Aurelia 103911	Elisaveta 22152	Hareti 26837	Laura 91347	Octavia 37473	Ulpian 91938
Aurora 106123	Eliseu 12716	Helena 29551	Laurențiu 73221	Ofelia 57507	Urdea 33803
Avel 488	Elvira 8136	Hermina 38163	Lavinia 27188	Olimpiu 102215	Vasile 82627
Bahnt 102548	Ema 12713	Henric 21388	Lazar 2348	Onisifor 3355	Valentina 100978
Barcianu 96051	Emanuil 94959	Hociota 91504	Leni 106155	Otilia 23141	Valeriu 7497
Beatrice 10498	Emil 8156	Hortensia 8192	Leniți 17005	Ovidiu 37350	Valeria 4963
Bena 13269	Emilia 8397	Hugo 4225	Leonida 106027	Partenie 96069	Veronica 29426
Bendorfean 90678	Erachie 94990	Iacob 26703	Leontin 96034	Paraschiva 93649	Veturia 623
Benedict 8287	Ermil 102218	Iancu 98054	Leontina 22175	Patriciu 95016	Victor 22415
Benjamin 73400	Eremia 4957	Ida 8298	Letiția 90795	Pavel 102105	Vincentiu 108048
Berta 8134	Ernestin 90528	Ieronim 525	Lina 64603	Petr 684	Viorica 91523
Bianu 273 1	Eufrosina 100971	Ileana 79826	Livia 71107	Pompiliu 82105	Virgil 16512
Bibu 78293	Eugen 90766	Ilie 105997	Livius 4953	Radu 63453	Virginia 102297
Blăjean 13619	Eugenia 54432	Ilieș 4409	Lisa 18601	Rafila 94220	Walter 13606
Boiu 96845	Eusebiu 9808	Iliescu 86707	Longin 96075	Raicu 26578	Wladimir 91324
Boldea 197160	Eva 13165	Ilarion 108040	Luca 64227	Reo 91345	Zacharie 67315
Bodea 50566	Evuțan 99637	Iguatie 75004	Lucia 2335	Relu 58138	Zeno 95007
Borcea 38898	Fabius 8835	Indrei 91329	Lucian 73316	Remus 90710	Zenovie 108396
Brăteanu 63613	Felicia 19121	Ionescu 8295	Ludovica 3357	Regina 37469	Zina 87001
Camil 51193	Filimon 106054	Iosefina 102290	Magda 486		Zoe 67650
Cecilia 28000	Filip 63455				

Ne rugăm a comanda imediat, ca să nu se epuizeze numărul dorit!

Losurile de clasă I.

Prețurile:

Optime	Los coroane	1-50
Pătrar	"	3-
Jumătate	"	6-
Intreg	"	12-

Tragere:

în 19 și 21 Maiu.

Rugăm a tăia aici afară și a ni-l trimite nouă!

BILET DE COMANDA.

Cătră cassa de bancă Carol Kiss & Comp, soc. pe acții
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.

Rog pentru trimiterea de clasă primă
loteria XXVII și a planului oficios.

Suma în Cor. { o trimit alăturat în mărci.
" o trimit prin mandat poștal.
binevoii a o ridica prin ramburs.
(Cele de prisos sunt a se șterge.)

Adresa exactă. { Numele
" Locul, strada, Nr. casei
" Poșta ultimă (Comitatul)